

OBSAH

ÚVOD	11
1 Predštátne obdobie na území dnešného Slovenska (do 7. – 8. storočia) ...	12
1.1 Strabón – Zemepis V, 1, 6	14
1.2 Rímsky nápis na trenčianskej hradnej skale	14
1.3 Fredegarova kronika (Chronicarum quae dicuntur Fredegarii Scholastici libri IV.)	15
1.4 O obrátení Bavorov a Korutáncovcov na vieru (De Conversione Bagoariorum et Carantanorum)	17
1.5 Otázky a úlohy	19
2 Veľká Morava (prvá tretina 9. storočia – začiatok 10. storočia)	21
2.1 Fuldské anály	25
2.2 Súdny zákonník pre ľud	27
2.3 Ustanovenia svätých otcov	32
2.4 Pápež Hadrián II. povoľuje používať pri bohoslužbách starosloviensky jazyk	33
2.5 Anonymná homília (Napomenutie vladárom alebo Adhortácia k vladárom)	34
2.6 Pápežská bula Industriae tuae	35
2.7 Pápež Štefan V. Svätoplukovi, kráľovi Slovienov, odporúča biskupa Wichinga, zatracuje Metoda a zakazuje používanie staroslovienského jazyka pri bohoslužbe	37
2.8 O spravovaní ríše (De Administrando Imperio)	38
2.9 Otázky a úlohy	39
3 Ranofeudálne Uhorsko (10. – 12. storočie)	41
3.1 Územie dnešného Slovenska pod vládou Piastovcov	44
3.2 Kniha mravných ponaučení kráľa sv. Štefana kráľovičovi Imrichovi	45
3.3 Zákony kráľa sv. Štefana	47
3.4 Zákony kráľa sv. Ladislava I.	58
3.5 Zákony kráľa sv. Kolomana	68
3.6 Štefan III. sa zaväzuje, že bez súhlasu pápeža nezosadí ani nepreloží žiadneho biskupa, opáta ani prepošta, a ani nedaruje žiadne cirkevné majetky laikom	74
3.7 Otázky a úlohy	75

4 Uhorsko v období feudálnej rozdrobenosti a jej čiastočného prekonávania (13. – 14. storočie)	77
4.1 Zlatá bula Ondreja II.	80
4.2 Renovácia Zlatej buly Ondreja II.	84
4.3 Belo IV. dáva za verné služby Radunovi a jeho synom zem v zvolenskom komitáte	87
4.4 Belo IV. udeľuje hosťom z Banskej Bystrice mestské a hospodárske výsady	88
4.5 Ondrej III. vydáva dekrét, ktorý vypracovali spolu s ním aj preláti a šľachtici Uhorského kráľovstva	90
4.6 Nariadenie panovníka Karola Róberta ohľadom baníctva tzv. zemepanská banská sloboda	94
4.7 Ľudovít I. vydáva dekrét, ktorým upravuje hospodárske a sociálne pomery jednotlivých vrstiev obyvateľstva a predovšetkým šľachty	95
4.8 Kráľ Ľudovít upravuje zastúpenie Slovákov a Nemcov v žilinskej mestskej rade (Privilegium pro Slavis)	95
4.9 Žigmund Luxemburský vydáva tzv. Menší dekrét upravujúci hospodárske pomery v Uhorsku	96
4.10 Väčší dekrét kráľa Žigmunda	103
4.11 Otázky a úlohy	106
5 Uhorsko v období stavovskej monarchie (od začiatku 15. storočia do roku 1526)	108
5.1 Iura civilia - Kódex tavernického práva	113
5.2 Dekrét kráľa Mateja	119
5.3 Ostrihomský arcibiskup Ján Vitéz odporúča predstaviteľom mesta Bratislavy, aby priaznivo prijali profesorov prichádzajúcich na tamojšiu univerzitu	121
5.4 Zákonné články o úrade palatína	121
5.5 Gelnické banské právo	124
5.6 Vladislav II. Jagelovský prijíma vo svojom dekrete požiadavky uhorských stavov, ktorými podmieňujú súhlas s jeho korunováciou za uhorského kráľa	126
5.7 Kráľ Vladislav II. vydáva zákonné články prijaté uhorským snemom po potlačení Dóžovho sedliackeho povstania	129
5.8 Vypočúvanie účastníkov banického povstania	131
5.9 Rozsudok nad účastníkmi banického povstania	133

5.10 Opus Tripartitum (vybrané ustanovenia)	136
5.11 Otázky a úlohy	150
6 Absolutistická monarchia (1526 – 1848)	152
6.1 Kráľ Maximilián vydáva tzv. Nový banský poriadok	156
6.2 Zákon uhorského snemu o zrovnoprávnení národností v mestách	157
6.3 Zákon o rozdelení jednotného uhorského šľachtického národa podľa titulov	158
6.4 Zákon o dedičnosti uhorskej koruny v ženskej línii rodu Habsburgovcov	159
6.5 Zriadenie Miestodržiteľskej rady	161
6.6 Tolerančný patent	163
6.7 Prvý uhorský maďarizačný zákon	165
6.8 Z katechizmu uhorských Jakobínov	165
6.9 Otázky a úlohy	167
7 Feudálne súkromné právo do roku 1848	169
7.1 Osobné a rodinné právo	169
7.1.1 Belo IV. povyšuje Wocha, pochádzajúceho z poddaných koniarov, do stavu slobodných kráľovských hostí	172
7.1.2 Benedikt, syn Tomáša, prepúšťa, podľa listiny Bratislavskej kapituly, na slobodu svojho sluhu – otroka Jána, syna Mikuláša, syna Pavla	173
7.1.3 Erdev, syn Iwanku a jeho synovia si adoptujú, podľa listiny turčianskeho prepošta Valentína a konventu, za svojho syna a brata Pavla, manžela Erdevovej dcéry	173
7.1.4 Komes Bethlehem, syn Daraga, šľachtic z Krušoviec, prijíma za syna, podľa svedectva Nitrianskej kapituly, magistra Valentína, syna komesa Petra z Držkoviec a potvrdzuje jeho manželstvo s Bethlehemovou dcérou	174
7.1.5 Vdova Agáta, dcéra Zala z Vlkov, potvrdzuje, podľa listiny Bratislavskej kapituly, pred kapitulou a Jánom, synom Česteho, vyplatenie obvenenia a dievčenskej štvrtiny	174
7.1.6 Vénne mestá uhorských kráľovien	175
7.1.7 Erbová listina mesta Košice	175
7.1.8 Listina kráľa Žigmunda na ochranu Cigánov	176
7.1.9 Otázky a úlohy	177

7.2 Vecné právo	177
7.2.1 Peter, zvaný Pyrus, a jeho brat Pavol si podľa listiny Jasovského konventu a prepošta Michala delia majetok	181
7.2.2 Uhorský kráľ Karol dáva nitrianskemu biskupovi Jánovi stolicu za zásluhy pri presadzovaní Karola za uhorského kráľa a za škody, ktoré utrpel pre túto angažovanosť	181
7.2.3 Žigmund Luxemburský udeľuje za vojenské zásluhy Jakubovi zo Stretavy právo meča na jeho majetkoch	183
7.2.4 Ján, syn Michala z Dražkoviec, dáva do zálohu svoj majetkový podiel na desať rokov Pavlovi, synovi Juraja z Dražkoviec	184
7.2.5 Regesty z archívu mesta Banská Bystrica k vecnému právu	185
7.2.6 Otázky a úlohy	186
7.3 Dedičské právo	186
7.3.1 Sasko-magdeburské právo v Žilinskej právnej knihe	188
7.3.2 Testamentárny odkaz prešovského mešťana Mikuláša Stiera	189
7.3.3 Závet prešovského mešťana Gregora Bulaja	190
7.3.4 Závet banskobystrického mešťana Michala Könisbergera	190
7.3.5 Regest z archívu mesta Banská Bystrica k dedičskému právu	193
7.3.6 Závet zemana Františka Benického	193
7.3.7 Závet Mateja Končeka	196
7.3.8 Kódex mestského a banského práva Banskej Štiavnice (ustanovenia k dedičskému právu)	197
7.3.9 Otázky a úlohy	198
7.4 Závazkové právo	198
7.4.1 Bald(uin), komorský a spišský župan, prenajíma Pavlovi zo Spišského Štvrka a jeho spoločníkom dve poplužia zeme v Tomášovciach	204
7.4.2 Peter, syn Gerbartha a Ján, syn Tomáša, šľachtici z Radavy, si vymieňajú, podľa listiny Nitrianskej kapituly isté nehnuteľnosti v Radave	204
7.4.3 Peter, syn magistra Ladislava a jeho brat Ján darujú za zásluhy svoje nehnuteľnosti magistrovi Mikulášovi a jeho bratom so súhlasom kráľa Karola (I.)	205
7.4.4 Peter, kňaz a syn Lukáša, sa pokonáva, podľa listiny Lelesského konventu a prepošta Jakuba, vo veci splatenia dlhu Šimona, jeho brata	207

7.4.5 Bratislavská kapitula vydáva svedectvo o tom, že Mikuláš, syn Vavrinca z Mattersburgu, si požičal peniaze a za požičané peniaze záložoval majetky	207
7.4.6 Šľachtici z Krnče predávajú, podľa listiny Nitrianskej kapituly, majetok Horné Trstie v Trenčianskej stolici, Štefanovi, synovi Vavrinca z Lieskovca	208
7.4.7 Klára, vdova po palatínovi Mikulášovi Kontovi, obdarúva nehnuteľnosťami špitál sv. Ducha v Hlohovci	209
7.4.8 Regesty z archívu mesta Banská Bystrica k záväzkovému právu	211
7.4.9 Kódex mestského a banského práva Banskej Štiavnice (ustanovenia k záväzkovému právu)	212
7.4.10 Otázky a úlohy	212
8. Feudálne procesné a trestné právo	214
8.1 Feudálne procesné právo	215
8.1.1 Veľkoveľkvaradínsky register	217
8.1.2 Pavol a Serafín, synovia Becha, sa pokonávajú s Bodovom a Mikulášom, synmi Beneho, vo veci vyplatenia homagia za smrť Mykeho, ich brata	219
8.1.3 Palatín Roland rozhoduje vo veci sporného pozemku dvorníkov z Holíc	219
8.1.4 Directio methodica – Ján Kitovič	220
8.1.5 Proces pred mestským súdom mesta Šamorína s obžalovanými Annou Bognárovou, Rózou Winklerovou, Katarínou Svotášovou a i.	221
8.1.6 Otázky a úlohy	222
8.2 Feudálne trestné právo	223
8.2.1 Alžbeta Patková sa pokonáva s Marcelom, synom Michala a jeho zaťom Pavlom z Kalinkova, vo veci homagia za zabitie manžela Potka	224
8.2.2 Regesty z archívu mesta Banská Bystrica k trestnému právu	225
8.2.3 Krajinský sudca Imrich Bubek nariaďuje, aby šľachta na generálnej kongregácii predložila na preskúmanie všetky svoje listiny	226

8.2.4 Kráľ Žigmund odkladá termín súboja Štefana z Ruskej pre jeho účasť na vojenskej výprave	227
8.2.5 Kódex mestského a banského práva Banskej Štiavnice (ustanovenia trestného práva)	228
8.2.6 Otázky a úlohy	232
9 Revolúcia 1848/1849	233
9.1 Zákonné články z roku 1848 tvoriace Bratislavskú marcovú ústavu	236
9.2 Zákon o zrušení poddanstva	240
9.3 Mikulášske žiadosti slovenského národa	242
9.4 Prejav Ľudovíta Štúra na Slovanskom zjazde v Prahe o postavení Slovanov v Rakúskej ríši	245
9.5 Stadionova ústava	246
9.6 Slovenský prosbopis predostretý panovníkovi slovenskou deputáciou ...	250
9.7 Otázky a úlohy	251
10 Obdobie neoabsolutizmu a príprava vyrovnania	253
10.1 Silvestrovský patent	256
10.2 Cisársky patent č. 211 zo dňa 29. novembra 1852	256
10.3 Všeobecný občiansky zákonník (ustanovenia týkajúce sa inštitútu manželstva)	257
10.4 Všeobecný občiansky zákonník (ustanovenia týkajúce sa vecného práva)	260
10.5 Októbrový diplom, ktorý stanovil zásady pre budúcu ústavu Rakúska	263
10.6 Dočasné súdne pravidlá Judexkuriálnej konferencie (výber z ustanovení)	265
10.7 Memorandum národa slovenského	267
10.8 Prosbopis Slovákov odovzdaný slovenskou deputáciou vedenou banskobystrickým biskupom Štefanom Moysesom	271
10.9 Návrh na privilegiálnu listinu na zriadenie a organizáciu osobitného slovenského dištriktu či Okolia	275
10.10 Otázky a úlohy	277
11 Obdobie dualistickej Rakúsko-Uhorskej monarchie	278
11.1 Zákonný článok XII/1867 o rakúsko-uhorskom vyrovnaní	281
11.2 Zákonný článok IV/1869 o vykonávaní sudcovskej moci	285
11.3 Zákonný článok XLIV/1868 národnostný zákon	288

11.4	Zákonný článok XXXIII/1871 o štátnom kráľovskom zastupiteľstve (výber z ustanovení)	289
11.5	Zákonný článok LI/1871 o súdnych vykonávateľoch (výber z ustanovení)	292
11.6	Zákonný článok XXXV/1874 o kráľovských verejných notároch (výber z ustanovení vo vzťahu k vyhotovovaniu závetov)	294
11.7	Zákonný článok L/1879 o nadobudnutí a strate uhorského štátneho občianstva (výber z ustanovení)	296
11.8	Program všeobecnej robotníckej strany Uhorska prijatý na jej ustanovujúcom zjazde	297
11.9	Program ľudovej strany v Uhorsku, v ktorom sa okrem iného žiada venovať nemaďarským národnostiam väčšiu pozornosť	299
11.10	Volebný program Slovenskej národnej strany ustanovený na porade v Turčianskom Sv. Martine dňa 11. apríla 1901	300
11.11	Program Slovenskej ľudovej strany	301
11.12	Čo chce Maďarská ľudová strana a čo chce Slovenská ľudová strana	302
11.13	Program sociálnodemokratickej strany Uhorska prijatý na X. zjazde v dňoch 12. – 14. apríla 1903	303
11.14	Vojna vypovedaná	305
11.15	Otázky a úlohy	306
12	Právo v rokoch 1867 – 1918	307
12.1	Zákonný článok III/1868 o publikácii zákonov	310
12.2	Zákonný článok LIV/1868 o Občianskom súdnom poriadku	311
12.3	Zákonný článok XXIII/1874 O plnoletosti žien	313
12.4	Zákonný článok XXXVII/1875 Obchodný zákonník (výber z ustanovení)	313
12.5	Zákonný článok XVI/1876 o formálnych požiadavkách závetov, dedičských zmlúv a darovaní pre prípad smrti (výber z ustanovení)	318
12.6	Zákonný článok V/1878 Trestný zákonník (výber z ustanovení)	318
12.7	Zákonný článok XXXI/1879 Lesný zákon (výber z ustanovení)	319
12.8	Zákonný článok XL/1879 Trestný zákonník o priestupkoch (výber z ustanovení)	321
12.9	Zákonný článok XLI/1881 o vyvlastnení (výber z ustanovení)	323
12.10	Zákonný článok XX/1883 O poľovke (výber z ustanovení)	324

12.11 Zákonný článok XXV/1883 o úžere (lichve) a o škodlivých úkonoch úverových (výber z ustanovení)	325
12.12 Zákonný článok XIX/1888 O rybolove (výber z ustanovení)	326
12.13 Zákonný článok XVI/1894 O pozostalostnom pokračovaní	327
12.14 Zákonný článok XXXI/1894 o manželskom práve (výber z ustanovení)	328
12.15 Zákonný článok XXXIII/1896 o trestnožalobnom súdnom poriadku	329
12.16 Zákonný článok XXXIII/1897 o porotných súdoch	331
12.17 Zákonný článok XXXVI/1908 o premenení a doplnení trestného zákona a súdneho poriadku	332
12.18 Zákonný článok I/1911 Občiansky súdny poriadok (štruktúra)	334
12.19 Zákonný článok XIV/1914 o tlači	335
12.20 Zákonný článok XL/1914 o trestnoprávnej ochrane úradov (výber z ustanovení)	336
12.21 Otázky a úlohy	338
Použitá literatúra	340